

6/12
 Adagen den 6 December 1955

Israelisk Sagan

Den tjugoåriga Yael Dayan har vunnit en ofantlig framgång med sin på engelska skrivna och publicerade roman "New Face in the Mirror". Boken har omväxlande berömts och nedgjorts i hennes hemland Israel och blivit allmänt läst och diskuterad; utgivningsrätten har sålts till USA för 100 000 dollar, miss Dayan har porträtterats i Life och är nu i Amerika för att medverka vid filmatiseringen. På grund av den unga damens ålder och kärleksäventyren i romanen är det naturligt att man ständigt gör jämförelser mellan Yael Dayan och Françoise Sagan. Det är tydligt att den israeliska författarinnan starkt påverkats av sin något äldre franska kollega, särskilt av dennas förslingsbok "Bonjour tristesse".

Skillnaderna mellan de båda romanerna är dock påfallande. "New Face in the Mirror" är inte så elegant och subtilt skriven som den franska motsvarigheten; här finns inte den stämning av uppvaknande oro, vemod och längtan som ger tjusning åt "Bonjour tristesse". Ariel Ron i den förstnämnda romanen, en nittonårig flicka, som fullgör sin militärtjänst och energiskt sköter sina kärleksförhållanden, är mycket mera hård och beräkande än Cécile i den franska romanen; hon planlägger och genomför sina erövringar som en general en batalj, och det är snarast bristen på romantik och alla sk flickaktiga drömmar som ger det särpräglade åt Ariel. Denna linje bryts först i slutkapitlen, då den unga flickan blir sentimental, öm och monogam — en skildring som verkar oäkta och utförd efter mönstret av veckotidningsnoveller. Konstnärligt står Sagan utan tvivel vida högre än Dayan, i vars berättelse det finns mycket av samma grovhet och beräkning som utmärker Ariel.

Detta innebär inte att Dayans bok är ointressant. Den ingående redogörelsen för den kvinnliga militärtjänstgöringen är en saklig nyhet. Här får man för första gången en konkret bild av vad denna värnplikt på två år för de israeliska flickorna betyder. Meningen är visserligen att de kvinnliga soldaterna i huvudsak skall arbeta bakom fronten, i sjukvård, kommunikationer och träng av olika slag. Men flickorna

I mitten Yael Dayan, i officersuniform och med gevär i handen, omgiven av sin mor och sin yngre bror.

övas i vapens bruk, får företa marscher intill uthållighetens gräns, blir hårt disciplinerade, det förutsättes att även kvinnorna skall kunna sättas in som soldater i stridslinjen. Dayan beskriver målande denna tjänst, ansträngningarna och tröttheten, den till perfektion drivna drillen, irriterationen och sammanhållningen, det ständiga pratet om karlar och kärleksbrev på logementen. Ariel var liksom flickan Dayan en duktig soldat och befordrades likaså till officer med de högsta vitsord. En känsla av överlägsenhet och förakt gentemot de militärt mindre dugliga medsystrarna går igenom skildringen och stämmer väl ihop med romanens allmänna tendens att betrakta kvinnorna som misslyckade män, svagare, räddare, känsligare.

Det har diskuterats i vad mån boken är eller avser att vara

klart; ingen vill undandra sig denna plikt; att man är redo att slåss för Israel är lika givet för dessa ungdomar som för de gamla, ideologiskt besatta invandrarna i kibbutzerna.

Romanens framgång betingas säkerligen till stor del av att den, även bortsett från kärleksäventyren, är något av en skandal. Miss Dayan är dotter till Moshe Dayan, generalstabschef under Sinaikampanjen, och hennes skildring av Ariels föräldrar (även Ariels far är general) anses gälla general Dayan och hans maka. Generalen i romanen är liksom generalen i verkligheten en hård, intelligent man, som med maskinell kyla och säkerhet beräknar allt, ett fälttåg, en politisk kampanj, erövringen av en kvinna. General Dayan har förklarat sig nöjd med Yael bok; far och dotter är av samma virke.

HERBERT TINGSTEN

representativ för israelisk ungdom. Att den i hög grad är självbiografisk lär vara obestridligt, även om miss Dayan bestritt både detta och viljan att vara "representativ" i några intervjuer. Vid många samtal har man sagt mig att boken säkerligen ger en överdriven föreställning om den erotiska lössläppligheten i det unga Israel, men att den likväl ger något väsentligt nytt om denna ungdom, som har föga sinne för den passion och de idéer som skapat Israel, som inte kommer ihåg befrielsekampen och som vill leva "normalt", inte i någon spänd kallelsestämning. Men det bör observeras att denna inställning, vare sig man kallar den skeptisk eller realistisk, inte innefattar någon begränsning av viljan till nationell självhävdelse. Värnplikt för kvinnor likaväl som för män ses som något själv-